

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
"УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ"
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

декан факультету здоров'я та
фізичного виховання
Едуард СИВОХОП

« 27 » червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Спеціальна методика навчання соціально-
побутового орієнтування**

Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань:	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність:	016 Спеціальна освіта
Освітня програма:	Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова навчання:	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Спеціальна методика навчання соціально-побутового орієнтування**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта / Педагогіка** спеціальності **016 Спеціальна освіта** предметної спеціальності (спеціалізації) **016.02 Корекційна психопедагогіка**, освітньої програми **Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини**.

Розробники: Утьосова О.І., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри ФТРСІО

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри ФТРСІО
протокол № 15 від « 26 » червня 2024 р.

Завідувач кафедри Ярослав ФІЛАК

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання
протокол № 12 від « 27 » червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії Фелікс ФІЛАК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150	4-й	4-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 60	8-й	8-й
	Лекції:	
	28	12
	Практичні (семінарські):	
	42	8
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: комбінована	Самостійна робота:	
	80	130

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Спеціальна методика навчання соціально-побутового орієнтування» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти освітнього рівня «бакалавр» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта. Програма визначає обсяг знань, які повинен опанувати здобувач вищої освіти відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни «Спеціальна методика навчання соціально-побутового орієнтування», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів.

Навчальна дисципліна «Спеціальна методика навчання соціально-побутового орієнтування» належить до циклу професійної підготовки і є важливою для майбутніх педагогів спеціальних та інклюзивних закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) для дітей з інтелектуальними порушеннями, навчально-реабілітаційних центрів (НРЦ), а також асистентів учителів інклюзивних ЗЗСО.

Метою навчальної дисципліни «Спеціальна методика навчання соціально-побутового орієнтування» є формування у здобувачів вищої освіти основних положень навчання соціально-побутового орієнтування, теоретико-методологічних знань про об'єкт і предмет, мету й завдання навчання соціально-побутового орієнтування, принципів і методів роботи, етапів корекційної роботи та успішного застосування їх на практиці. «Спеціальна методика навчання соціально-побутового орієнтування» – це навчальна дисципліна, яка належить до циклу професійно-наукових дисциплін і є важливою у професійній підготовці фахівців зі спеціальної освіти.

Курс «Спеціальна методика навчання соціально-побутового орієнтування» повинен забезпечити необхідний якісний рівень професійної підготовки корекційного педагога, який може у відповідності з актуальними завданнями творчо і продуктивно розв'язувати комплексні корекційно-розвивальні та навчально-виховні проблеми спеціального та інклюзивного навчання, особистісного становлення та соціалізації осіб з порушеннями психофізичного розвитку (ПФР).

Метою викладання навчальної дисципліни «Спеціальна методика навчання соціально-побутового орієнтування» є формування у здобувачів вищої освіти основних положень навчання соціально-побутового орієнтування, теоретико-методологічних знань про об'єкт і предмет, мету й завдання навчання соціально-побутового орієнтування, принципів, методів, етапів корекційно-розвивальної роботи та успішного застосування їх на практиці, теоретичної та практичної основи фахової підготовки майбутніх корекційних педагогів, здатних творчо вирішувати завдання навчання, виховання та корекції дітей з особливими освітніми потребами (ООП) з метою їх інтеграції в сучасну систему соціальних стосунків.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

Інтегральна компетентність

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології й характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- **ЗК-4.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- **ЗК-7.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

- **СК-4.** Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб з особливими освітніми потребами;

- **СК-5.** Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення;

- **СК-7.** Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвиткового освітнього середовища;

- **СК-10.** Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

- **СК-12.** Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Спеціальна методика навчання соціально-побутового орієнтування» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 17 Психологія дітей з інтелектуальними порушеннями

ОК 18 Корекційна психопедагогіка

ОК 34 Методика проведення корекційно-розвиткових занять з дітьми з порушеннями пізнавальної діяльності

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини**», вивчення навчальної дисципліни «Спеціальна методика навчання соціально-побутового орієнтування» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.	РН 6
Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.	РН 10
Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвиткового навчання дітей з особливими освітніми потребами.	РН 11
Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.	РН 12
Володіти методиками сприяння соціальної адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.	РН 13
Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.	РН 14
Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.	РН 17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Спеціальна методика навчання соціально-побутового орієнтування»:

Очікувані результати навчання з дисципліни «Спеціальна методика навчання соціально-побутового орієнтування»	Шифр ПРН
Грамотно здійснювати планування навчально-корекційної роботи на основі результатів психолого-педагогічного вивчення (діагностики) осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей. Застосовувати методи психолого-педагогічного вивчення дітей з метою обґрунтованого індивідуального підходу до них.	ПРН 6
Вміти методично грамотно дійснювати спостереження за дітьми з порушеннями ПФР (у т.ч. з комплексними порушеннями), реалізовувати навчально-корекційну та виховну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.	ПРН 10 ПРН 11 ПРН 12 ПРН 13 ПРН 14

<p>Вільно використовувати та застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвиткового навчання дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>Методично грамотно планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвивальні послуги (допомогу) з урахуванням індивідуальних особливостей та обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.</p> <p>Володіти методиками сприяння соціальної адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.</p> <p>Вміти планувати та здійснювати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.</p>	ПРН 15
<p>Знати загальні основи та мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації, щодо вдосконалення методів, способів, програм навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи (у тому числі з соціально-побутового орієнтування) з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку.</p>	ПРН 17

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання
Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів є:

- екзамен;
- тести;
- презентації результатів виконаних завдань;
- реферати;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми **поточного контролю**: виступи на практичних заняттях (обговорення теоретичних питань), тести, розроблення презентацій, виконання практичних завдань, підготовка доповідей.

Форма **модульного контролю**: письмова контрольна робота та тестування.

Форма **підсумкового контролю**: екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	T1.5	CP		
40'					10	50б.	100б.

T1.1, T1.2 ... – теми, CP – самостійна робота

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T2.1	T2.2	T2.3	T2.4	CP		
40'				10	50б.	100б.

T2.1, T2.2 ... – теми, CP – самостійна робота

' - відповідно до наступної таблиці «Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни»

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
<i>1. Практичні (семінарські) заняття</i>	<i>11</i>	<i>32</i>	<i>10</i>	<i>24</i>
1.1. Усна відповідь	5	20	7	14* (28:2)
1.2. Практичні завдання	6	12	3	10
<i>2. Письмове чи онлайн (комп'ютерне) тестування при тематичному оцінюванні</i>	<i>2</i>	<i>8</i>	<i>2</i>	<i>16</i>
<i>3. Самостійна робота</i>	<i>1</i>	<i>10</i>	<i>1</i>	<i>10</i>
3.1. Презентація	2	8	2	8
3.3. Доповідь	1	2	1	2
<i>Модульна контрольна робота</i>		<i>50</i>		<i>50</i>
Разом		100		100

*- розраховується: кількість балів ділиться на 2

Сума балів, отриманих здобувачем, за виконання окремих видів навчальної роботи, становить **поточну модульну рейтингову оцінку**, яка заноситься до відомості модульного контролю.

Підсумкова семестрова модульна рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) на основі підсумкових модульних рейтингових оцінок, отриманих за засвоєння кожного з модулів. Рейтингові оцінки яких додаються, а також вираховується середнє значення.

Екзаменаційна рейтингова оцінка складається з балів за результатами виконання екзаменаційних завдань, затверджених кафедрою в установленому порядку.

Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни, яка викладається протягом декількох семестрів, визначається як середньоарифметична оцінка з підсумкових семестрових рейтингових оцінок (за кожний семестр) у балах з наступним її переведенням в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Теоретична підготовленість перевіряється й оцінюється за результатами усної або письмової відповіді на питання практичних занять, що складені у відповідності до змісту навчальної програми.

Усна відповідь здобувача ВО (до 4 балів)

4 бали отримують здобувачі, які знають зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу; дали вичерпні точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; виклали матеріал без помилок і неточностей.

3 бали отримують здобувачі, які знають зміст заняття та добре його розуміють, в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використали на достатньому рівні обов'язкову літературу; хоча на додаткові питання відповідають без помилок; виконують практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

2 бали отримують здобувачі при задовільному рівні розуміння змісту заняття, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки; спроможні вирішувати спрощені завдання за допомогою навідних питань; частково вирішують задачі та виконують практичні навички, відчуваючи складнощі в ряді простих випадків.

1 бал отримують здобувачі, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми; не спроможні самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені прості запитання відповідають вірно.

0,5 бала отримують здобувачі, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Доповнення відповіді:

1 бал – отримують здобувачі, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу,

виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, навели власні аргументи щодо основних положень даної теми;

0,5 бала отримують здобувачі, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з даної теми та висловили власну думку.

«Практичне-завдання» – вирішення практичних проблемних ситуацій з чітко визначеною метою, яку необхідно досягти.

2 бали - структура відповідає вимогам, операційні дії коректні. При виконанні практичного завдання здобувач застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

1,5 бали - структура відповідає вимогам частково (відсутній 1 елемент), операційні дії коректні частково (1-2 зауваження). Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.

1 бал - структура відповідає вимогам частково (відсутні 2-3 елемента), операційні дії коректні частково (3-4 зауваження). При виконанні практичних завдань здобувач припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу.

0,5 бал - структура не відповідає вимогам, операційні дії не коректні, не встановлені причинні зв'язки. При виконанні практичних завдань здобувач припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі у здобувача.

Критерії оцінювання тестування

Тестування за допомогою закритих питань: тест містить 4 питання. Оцінка правильної відповіді на кожен з них 1 бал, оцінка неправильної відповіді - 0 балів. Кожне питання має кілька передбачуваних відповідей, одна з яких правильна.

Оцінка за допомогою тесту з відкритими питаннями або термінологічного диктанту. Якщо оцінка проводиться одним завданням (максимум 2 бали), критерієм оцінки будуть:

2 бали. Відповідь повна, термінологія збережена, помилок немає. Міркування на високому рівні.

1,5 бали. Відповідь повна, хоча коротка, термінологічно правильна, немає істотних недоліків; судження правильні.

1 бал. Відповідь неповна. Термінологія визначена з помилками. Судження фрагментарні.

0,5 балів. Відповідь з помилками і не використана спеціальна термінологія. Відповідь по суті є невірною. Передано лише окремі фрагменти відповідного матеріалу питання. *0 балів.* Відповідь не відповідає питанням або зовсім не дана.

За наявності у здобувача сертифікату он-лайн платформ EDERA. URL: <https://www.ed-era.com/>, Prometheus. URL: <https://prometheus.org.ua/> тощо, тематика якого співпадає з однією із тем дисципліни, згідно до «Схеми нарахування балів», йому буде зарахована відповідна кількість балів. Здобувач звільняється від виконання практичних робіт за цією темою або цим модулем.

У разі відсутності здобувача на практичному занятті, йому необхідно у двотижневий термін письмово у MOODLE або Classroom здати практичну роботу, яку буде оцінено згідно «Схеми нарахування балів». Якщо робота буде здана пізніше вказаного терміну, від зазначеного у «Схемі...» балу за практичну роботу, буде знято 1 бал.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при змістовому модульному контролі. Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи здобувача залежить від її обсягу і значимості, але не більше 10 балів. Ці бали додаються до суми балів, набраних здобувачем за поточну навчальну діяльність.

«Мультимедійна презентація» – представлення змісту навчального предмета, навчальної задачі з використанням мультимедійних технологій.

4 бали – тема розкрита, матеріал повністю відповідає вказаним параметрам, презентація оформлена без зауважень.

3 бали – тема розкрита частково (не більше 2 зауважень), матеріал відповідає

вказаним параметрам частково (не більше 2 зауважень), презентація оформлена з зауваженнями (1-2 зауваження).

2 бали – тема розкрита частково (не більше 3 зауважень), матеріал відповідає вказаним параметрам частково (не більше 3 зауважень), презентація оформлена з зауваженнями (не більше 3 зауважень).

1 бал – тема не розкрита (4 та більше зауважень), матеріал відповідає вказаним параметрам частково (4 та більше зауважень), презентація оформлена з зауваженнями (4 та більше зауважень).

Складання словника основних термінів, що визначені програмою курсу (за темами).

Програмою курсу визначений перелік ключових термінів, що розкривають зміст кожної теми. Здобувачам пропонується скласти словник основних термінів з конкретної теми на останніх сторінках опорного конспекту лекцій.

2 бали нараховуються здобувачам, які не лише склали повний перелік визначених термінів з конкретної теми, а й можуть вільно розтлумачити їх зміст.

1 бал нараховується здобувачам, які склали неповний перелік визначених термінів з конкретної теми і не можуть їх розтлумачити без конспекту.

Доповідь-реферат (до 10 балів):

9-10 балів - виконано всі вимоги до написання і захисту доповіді: позначена проблема і обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему, яка розглядається логічно сформульована власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані

вимоги до зовнішньому оформленню, надані правильні відповіді на додаткові питання;

7-8 балів - основні вимоги до доповіді та її захист виконані, але при цьому допущені недоліки, зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутня логічна послідовність в судженнях; не витриманий обсяг доповіді; є упущення в оформленні; на додаткові питання при захисті дані неповні відповіді;

4-6 балів - тема висвітлена лише частково; допущені фактичні помилки в змісті доповіді або при відповіді на додаткові питання; під час захисту відсутній висновок;

1-3 бали - тема доповіді не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Упродовж семестру з дисципліни проводиться 2 модульні контрольні роботи (МКР). МКР складається з вирішення тестових завдань, теоретичних питань, а в умовах дистанційного навчання – тестів, ситуаційної задачі. До модульної контрольної роботи допускаються всі здобувачі. На виконання письмового компонента МКР відводиться до двох академічних годин. Здобувач, який не з'явився на МКР з поважної причини, може пройти його у визначений кафедрою термін.

У випадку отримання незадовільної контрольної модульної рейтингової оцінки здобувач повинен повторно пройти модульний контроль в установленому порядку. Повторне проходження модульного контролю при отриманій раніше позитивній контрольній модульній рейтинговій оцінці з метою підвищення підсумкової модульної рейтингової оцінки не дозволяється.

Шкала контролю модульної контрольної роботи

Показники	Бали
Письмова модульна контрольна робота:	0 – 50:
- тестові завдання (за кожну правильну відповідь нараховується 2 бали)	0 – 30
- 2 теоретичні питання (за кожну правильну відповідь нараховується 10 балів)	0 - 20

Шкала контролю модульної контрольної роботи (в умовах дистанційного навчання)

Показники	Бали
Письмова модульна контрольна робота:	0 – 50:
- тестові завдання (за кожну правильну відповідь нараховується 2 бали)	0 – 40
- ситуаційна задача	0 - 10

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий модульний контроль з дисципліни проводиться у вигляді екзамену в кінці семестру і дає можливість визначити кінцевий ступінь рівня й якості засвоєння здобувачів теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Якщо здобувач має позитивну (за національною шкалою) підсумкову семестрову модульну рейтингову оцінку, то він допускається до екзамену.

Семестровий екзамен здійснюється екзаменатором шляхом виконання здобувачем усної та (або) письмової екзаменаційної роботи.

До екзамену допускаються тільки ті здобувачі, які отримали такі бали: по 35 балів і більше – за контроль усіх двох змістових модулів. До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються здобувачі, які не виконали усі види обов'язкових робіт, передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Відповідальний працівник деканату у відомості проти прізвища такого здобувача робить позначку «недопущений». Здобувачі, в яких оцінка за сумою двох модулів дорівнює або є вища за 60 балів, то за згодою здобувача вона може бути зарахована як підсумкова (семестрова) оцінка з навчальної дисципліни. Вона може бути виставлена у відомість обліку успішності та залікову книжку до початку екзаменаційної сесії, відразу після оголошення результатів останнього модульного контролю. При цьому присутність здобувача є обов'язковою.

За наявності бажання підвищити рейтинг здобувач складає екзамен. Для підвищення позитивної оцінки надається одна спроба. Незалежно від того, чи здобувач складає іспит у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки, викладач виставляє здобувачу оцінку, керуючись виключно рівнем його знань, виявлених на екзамені, тобто, виходячи із 100 балів, але при цьому виставлена підсумкова (семестрова) оцінка не може бути нижчою за підсумкову модульну оцінку.

Для комплексного оцінювання успішності здобувача на екзамені з означеного курсу мають бути враховані наступні критерії:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення матеріалу;
- культура мовлення;
- впевненість, емоційність та аргументованість відповіді;
- використання під час відповіді додаткової інформації;
- уміння аргументувати, аналізувати, порівнювати, узагальнювати, навчальну інформацію, робити висновки.

Кожен екзаменаційний білет складається із двох теоретичних питань та одного завдання практичного змісту. Тривалість підготовки до усної відповіді може становити 30-40 хвилин. Відповіді на питання екзаменаційного білету фіксуються здобувачами на аркушах для підготовки. Оцінювання усних відповідей на фаховому випробуванні буде проводитися за 100 бальною шкалою. Загальне оцінювання результатів якого проводиться за 3-ма завданнями. Критерії

оцінювання успішності здобувачів доводяться до них перед екзаменом на консультаціях.

За умови карантинних обмежень та неможливості відео-зв'язку може використовуватися тільки дистанційна (письмова) форма оцінювання за допомогою сайту електронного навчання ДВНЗ «УжНУ» (e-learn.uzhnu.edu.ua).

Шкала контролю письмового дистанційного іспиту (екзамену) для денної і заочної форми навчання

Показники	Бали
Екзаменаційна робота:	
- тестові завдання (за кожну правильну відповідь нараховується 1 бал)	0-50
- теоретичні питання (за кожне питання 0-10 балів)	0-30
- практичне завдання	0-20
Загальна оцінка	100

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS.

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82 – 89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74 – 81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
64 – 73	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60 – 63		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35 – 59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1 – 34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Академічна доброчесність. Високо цінується академічна доброчесність. До всіх здобувачів освітньої програми відбувається абсолютно рівне ставлення.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної

(наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, необ'єктивне оцінювання.

Не дотримання академічної доброчесності стане причиною стягнень, за що можуть відніматися бали. Мінімальне покарання для здобувачів, яких спіймали на обмані чи плагіаті під час підсумкового контролю, буде нульовим для цього завдання з послідовним зниженням підсумкової оцінки дисципліни принаймні на одну літеру. Будь ласка, поставтесь до цього питання серйозно та відповідально.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ І. ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОГО ОРІЄНТУВАННЯ

Тема 1.1. Предмет, завдання, методологічні основи курсу «Спеціальна методика навчання соціально-побутового орієнтування».

Корекційне значення формування в учнів з інтелектуальними порушеннями життєво необхідних практичних навичок. Завдання навчання соціально-побутового орієнтування. Формування навичок соціальної компетентності учнів з інтелектуальними порушеннями. Взаємозв'язок роботи вчителя і вихователя на уроках соціально-побутового орієнтування. Використання міжпредметних зв'язків (рідна мова, читання, математика, трудове навчання) на уроках соціально-побутового орієнтування.

Тема 1.2. Особливості засвоєння учнями з інтелектуальними порушеннями навичок господарчо-побутової діяльності. Методичне забезпечення кабінету соціально-побутового орієнтування.

Готовність до праці учнів з інтелектуальними порушеннями. Характеристика значних труднощів, які виникають на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями. Характеристика та причини несформованості практичних навичок у дітей з інтелектуальними порушеннями. Особливості відношення старшокласників з інтелектуальними порушеннями до господарсько-побутової праці.

Відповідні визначені вимоги обладнання, умови організації, упорядкування кабінету соціально-побутового орієнтування.

Вимоги та правила облаштування зон кабінету соціально-побутового орієнтування. Дотримання санітарно-гігієнічних вимог та правил техніки безпеки.

Тема 1.3. Методи навчання соціально-побутового орієнтування. Класифікація методів навчання на уроках СПО. Словесні методи навчання.

Методи викладення усного матеріалу учням з інтелектуальними порушеннями. Розповідь та вимоги до неї.

Бесіда на уроках соціально-побутового орієнтування. Особливості методу пояснення (інструктажу) на уроках соціально-побутового орієнтування. Організація роботи з друкованим текстом. Інструкції з користування побутовою технікою. Техніка безпеки роботи з електроприладами. Інструкції з користування лікарськими препаратами.

Тема 1.4. Класифікація, види та характеристика наочних методів навчання соціально-побутового орієнтування.

Мета використання наочних методів. Класифікація наочних методів та засобів навчання, що застосовуються на уроках соціально-побутового орієнтування. Два види наочних методів за джерелом інформації та засобами її одержання. Види наочних методів: демонстрація, спостереження, досліди. Використання допоміжної наочності. Вимоги до демонстрації об'єктів на уроках соціально-побутового орієнтування. Правила проведення, етапи докладного аналізу об'єкта та послідовність формування вміння проводити аналіз об'єкта на уроці соціально-побутового орієнтування. Технологічна карта, правила її складання, можливості використання та застосування, основні етапи виконання. Метод демонстрації (показу) на уроках соціально-побутового орієнтування. Спостереження та досліди (експеримент) на уроках соціально-побутового орієнтування.

Тема 1.5. Корекційне значення та характеристика практичних методів навчання соціально-побутового орієнтування.

Корекційно-розвивальне значення формування практичних навичок господарчо-побутової діяльності в учнів з інтелектуальними порушеннями. Особливості психофізичного розвитку дітей, що зумовлюють порушення в процесі трудової діяльності. Характеристика корекційно-розвивального значення процесу трудової практичної діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями. Результати виконання трудового завдання. Організація та методика проведення практичних робіт. Вправи на уроках соціально-побутового орієнтування. Практична діяльність на уроках соціально-побутового орієнтування. Планування та етапи майбутньої роботи. Характеристика та організація здійснення самоконтролю (попередній, поточний, підсумковий, заключний) на уроках соціально-побутового орієнтування. Колективні (бригадні) та індивідуальні форми організації практичної роботи. Виконання санітарно-гігієнічних норм та правил техніки безпеки в процесі виконання практичних робіт.

МОДУЛЬ II. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОГО ОРІЄНТУВАННЯ

Тема 2.1. Урок, як основна форма навчально-виховної роботи з формування навичок господарчо-побутової праці в учнів, які потребують корекції розумового розвитку.

Тематичне планування під час вивчення курсу соціально-побутового орієнтування. Мета уроків соціально-побутового орієнтування. Навчальні завдання на уроках соціально-побутового орієнтування. Корекційно-розвивальні завдання на уроках соціально-побутового орієнтування. Виховні завдання на

уроках соціально-побутового орієнтування. Види занять курсу соціально-побутового орієнтування. Схема занять виконання різноманітних практичних робіт. Схема організації та проведення сюжетно-рольової гри або виконання вправ. Структура занять/уроків-екскурсій.

Тема 2.2. Характеристика структури уроку соціально-побутового орієнтування.

Особливості підготовчого етапу уроку соціально-побутового орієнтування: підготовка колективу учнів та робочого місця; перехід, адаптація з одного виду діяльності до іншого; приведення нервово-психічної сфери учнів з інтелектуальними порушеннями до оптимального стану.

Характеристика та план основного етапу уроку соціально-побутового орієнтування: повідомлення теми та повторення теоретичних відомостей; ознайомлення з об'єктом роботи; складання плану роботи; виконання практичного завдання; запис у зошиті.

Особливості заключного етапу уроку соціально-побутового орієнтування: оцінка якості виконаної роботи; підведення підсумку виконаної роботи. Домашнє завдання з уроку соціально-побутового орієнтування та його мета.

Тема 2.3. Особливості організації та проведення екскурсії на уроках соціально-побутового орієнтування.

Характеристика й особливості навчальної екскурсії соціально-побутового орієнтування. Особливості та характеристика комплексної екскурсії соціально-побутового орієнтування. Характеристика й особливості тематичної екскурсії соціально-побутового орієнтування.

Структура екскурсії з соціально-побутового орієнтування: вступна екскурсія; поточна екскурсія; підсумкова екскурсія. Формування у дітей з інтелектуальними порушеннями навичок ділового спілкування: зі знайомими людьми; з незнайомими людьми в стінах школи; з незнайомими людьми поза школи.

Характеристика трьох етапів навчання дітей з інтелектуальними порушеннями вступати в діалог з оточенням.

Тема 2.4. Моделювання реальної ситуації на уроках соціально-побутового орієнтування.

Значення рольової гри в навчальному процесі дітей з інтелектуальними порушеннями на уроках соціально-побутового орієнтування. Мета рольових ігор в навчальному процесі дітей з інтелектуальними порушеннями на уроках соціально-побутового орієнтування.

Основні функції рольових ігор в навчальному процесі дітей з інтелектуальними порушеннями на уроках соціально-побутового орієнтування. Особливості та характеристика мотиваційно-спонукальної, навчальної, виховної, орієнтувальної та компенсаторної функцій рольових ігор на уроках соціально-побутового орієнтування.

Характеристика компонентів рольової гри на уроках соціально-побутового орієнтування: ролі; початкова ситуація; рольові дії. Значні можливості рольової гри у виконання практичних, освітніх і виховних завдань навчання.

Організація та проведення сюжетно-рольової гри на уроках соціально-побутового орієнтування. Три ступені складності моделі реальних ситуацій. Алгоритм навчання дітей з інтелектуальними порушеннями умінню брати участь в моделюванні реальної ситуації.

Значення, особливості та правила підготовки та використання реквізиту.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		лекції	практичні	самост. робота		лекції	практичні	самост. робота
Модуль I. Зміст і завдання соціально-побутового орієнтування								
Тема 1.1. Предмет, завдання, методологічні основи курсу «Спеціальна методика навчання соціально-побутового орієнтування».	16	2	4	10	16	2	-	14
1.2. Особливості засвоєння учнями з інтелектуальними порушеннями навичок господарчо-побутової діяльності. Методичне забезпечення кабінету соціально-побутового орієнтування.	18	4	4	10	18	2	-	16
Тема 1.3. Методи навчання соціально-побутового орієнтування. Класифікація методів навчання на уроках соціально-побутового орієнтування. Словесні методи навчання.	18	4	4	10	18	2	1	15
Тема 1.4. Класифікація, види та характеристика наочних методів навчання соціально-побутового орієнтування.	16	4	4	8	18	-	1	17
Тема 1.5 Корекційне значення та характеристика практичних методів навчання соціально-побутового орієнтування.	18	4	4	10	18	2	2	14
<i>Модульна контрольна робота № 1</i>	2	-	2	-	-	-	-	-
Разом за модуль	88	18	22	48	88	8	4	76
Модуль II. Організаційні форми навчання соціально-побутового орієнтування								
Тема 2.1. Урок, як основна форма навчально-виховної роботи з формування навичок господарчо-побутової праці в учнів, які потребують корекції розумового розвитку.	16	4	2	10	16	-	-	16
Тема 2.2. Характеристика структури уроку соціально-побутового орієнтування.	14	2	4	8	14	-	-	14
Тема 2.3. Особливості організації та проведення екскурсії на уроках соціально-побутового орієнтування.	16	2	6	8	16	2	2	12

Тема 2.4. Моделювання реальної ситуації на уроках соціально-побутового орієнтування.	14	2	6	6	16	2	2	12
<i>Модульна контрольна робота № 2</i>	2	-	2	-				
Разом за модуль	62	10	20	32	62	4	4	54
Усього годин	150	28	42	80	120	12	8	130

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
<i>Модуль I. Загальні основи корекційної психопедагогіки</i>			
1	Завдання навчання соціально-побутового орієнтування. Корекційне значення формування в учнів з інтелектуальними порушеннями життєво необхідних практичних навичок.	2	
2	Характеристика взаємозв'язку роботи вчителя і вихователя на уроках соціально-побутового орієнтування. Технологія використання міжпредметних зв'язків (рідна мова, читання, математика, трудове навчання) на уроках соціально-побутового орієнтування.	2	
3	Готовність до праці учнів з інтелектуальними порушеннями. Характеристика значних труднощів, які виникають на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.	2	
4	Причини несформованості практичних навичок у дітей з інтелектуальними порушеннями.	2	
5	Методи викладення усного матеріалу учням з інтелектуальними порушеннями. Розповідь, бесіда та вимоги до них на уроках соціально-побутового орієнтування.	2	1
6	Метод пояснення (інструктажу) на уроках соціально-побутового орієнтування.	2	1
7	Класифікація та мета використання наочних методів та засобів навчання, що застосовуються на уроках соціально-побутового орієнтування. Два види наочних методів за джерелом інформації та засобами її одержання.	2	
8	Технологічна карта, правила її складання, можливості використання та застосування, основні етапи виконання. Метод демонстрації (показу) на уроках соціально-побутового орієнтування. Спостереження та досліди (експеримент) на уроках соціально-побутового орієнтування.	2	1
9	Корекційно-розвивальне значення формування практичних навичок господарчо-побутової діяльності в учнів з інтелектуальними порушеннями. Особливості психофізичного розвитку дітей, що зумовлюють порушення в процесі трудової діяльності.	2	
10	Організація та методика проведення практичних робіт. Вправи на уроках соціально-побутового орієнтування. Практична діяльність на уроках соціально-побутового орієнтування. Планування та етапи майбутньої роботи.	2	1
11	<i>Модульна контрольна робота № 1</i>	2	
	Разом за модуль	22	4

Модуль II. Організаційні форми навчання соціально-побутового орієнтування.			
1	Тематичне планування під час вивчення курсу соціально-побутового орієнтування. Мета уроків соціально-побутового орієнтування.	2	
2	Навчальні, корекційно-розвивальні та виховні завдання на уроках соціально-побутового орієнтування.	2	1
3	Особливості підготовчого етапу уроку соціально-побутового орієнтування: підготовка колективу учнів та робочого місця; перехід, адаптація з одного виду діяльності до іншого; приведення нервово-психічної сфери учнів з інтелектуальними порушеннями до оптимального стану.	2	
4	Характеристика та план основного етапу уроку соціально-побутового орієнтування: повідомлення теми та повторення теоретичних відомостей; ознайомлення з об'єктом роботи; складання плану роботи; виконання практичного завдання; запис у зошиті.	2	
5	Характеристика й особливості навчальної екскурсії соціально-побутового орієнтування.	2	1
6	Особливості та характеристика комплексної екскурсії соціально-побутового орієнтування.	2	
7	Характеристика й особливості тематичної екскурсії соціально-побутового орієнтування.	2	
8	Значення, мета та основні функції рольових ігор у навчальному процесі дітей з інтелектуальними порушеннями на уроках соціально-побутового орієнтування.	2	1
9	Значення, особливості та правила підготовки та використання реквізиту у навчальному процесі дітей з інтелектуальними порушеннями на уроках соціально-побутового орієнтування..	2	1
10	Модульна контрольна робота № 2	2	
	Разом за модуль	20	4
	Усього годин	42	8

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми. Вид самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль I			
1	Предмет, завдання, методологічні основи курсу «Спеціальна методика навчання соціально-побутового орієнтування». Завдання: 1. Теоретичне опрацювання теми за планом лекції. 2. За літературними джерелами опрацювати питання, зробити анотації: - формування навичок соціальної компетентності учнів з інтелектуальними порушеннями	10	14
2	Особливості засвоєння учнями з інтелектуальними порушеннями навичок господарчо-побутової діяльності. Методичне забезпечення кабінету соціально-побутового орієнтування. Завдання: 1. Теоретичне опрацювання теми за планом лекції. 2. За літературними джерелами опрацювати питання, зробити анотації:	10	16

	<ul style="list-style-type: none"> - особливості відношення старшокласників з інтелектуальними порушеннями до господарсько-побутової праці; - відповідні визначені вимоги обладнання, умови організації та упорядкування кабінету соціально-побутового орієнтування. <p>2. Підготувати <i>презентацію</i> «Облаштування зон кабінету» (за вибором «Класна кімната», «Житлова кімната», «Кухня», «Санітарний блок», «Спальня», «Дитяча кімната»).</p>		
3	<p>Методи навчання соціально-побутового орієнтування. Класифікація методів навчання на уроках соціально-побутового орієнтування. Словесні методи навчання.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне опрацювання теми за планом лекції. 2. За літературними джерелами опрацювати питання, зробити анотації: <ul style="list-style-type: none"> - організація роботи з друкованим текстом. 3. Скласти карту знань: «Інструкції з користування побутовою технікою. Техніка безпеки роботи з електроприладами. Інструкції з користування лікарськими препаратами». 	10	15
4	<p>Наочні методи навчання соціально-побутового орієнтування.</p> <p>Завдання:</p> <p>За літературними джерелами опрацювати питання, зробити анотації:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Види наочних методів: демонстрація, спостереження, досліди. 2) Використання допоміжної наочності. Вимоги до демонстрації об'єктів на уроках соціально-побутового орієнтування.. 3) Правила проведення, етапи докладного аналізу об'єкта та послідовність формування вміння проводити аналіз об'єкта на уроці соціально-побутового орієнтування. 	8	17
5	<p>Практичні методи навчання соціально-побутового орієнтування.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати конспект до теми. 2. Скласти карту методичних рекомендацій щодо: <ul style="list-style-type: none"> - організації та методики проведення практичних робіт; - прав на уроках соціально-побутового орієнтування; - практичної діяльності на уроках соціально-побутового орієнтування; - планування та етапів майбутньої роботи. - виконання санітарно-гігієнічних норм та правил техніки безпеки в процесі виконання практичних робіт. 3. Скласти <i>таблицю</i> «Характеристика та організація здійснення самоконтролю (попередній, поточний, підсумковий, заключний) на уроках соціально-побутового орієнтування. 	10	14
Модуль II			
6	<p>Урок - основна форма навчально-виховної роботи з формування навичок господарчо-побутової праці в учнів, які потребують корекції розумового розвитку.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне опрацювання теми за планом лекції. 2. Проаналізувати : <ul style="list-style-type: none"> - Види занять курсу соціально-побутового орієнтування. - Схему занять виконання різноманітних практичних робіт. - Схему організації та проведення сюжетно-рольової гри або 	10	16

	виконання вправ. - Структуру занять/уроків-екскурсій.		
7	Характеристика структури уроку соціально-побутового орієнтування. Завдання: 1. За літературними джерелами опрацювати питання, зробити анотації: - Особливості заключного етапу уроку соціально-побутового орієнтування. - Оцінка якості виконаної роботи; - Підведення підсумку виконаної роботи. 2. Підготувати <i>презентацію</i> «Домашнє завдання з уроку соціально-побутового орієнтування та його мета».	8	14
8	Особливості організації та проведення екскурсії на уроках соціально-побутового орієнтування. Завдання: 1. За літературними джерелами опрацювати питання, зробити анотації: - Структура екскурсії з соціально-побутового орієнтування: вступна екскурсія; поточна екскурсія; підсумкова екскурсія. - Формування у дітей з інтелектуальними порушеннями навичок ділового спілкування: зі знайомими людьми; з незнайомими людьми в стінах школи; з незнайомими людьми поза школи. - Характеристика трьох етапів навчання дітей з інтелектуальними порушеннями вступати в діалог з оточенням.	8	12
9	Моделювання реальної ситуації на уроках соціально-побутового орієнтування. Завдання: 1. За літературними джерелами опрацювати питання, підготувати анотації: - Особливості та характеристика мотиваційно-спонукальної, навчальної, виховної, орієнтувальної та компенсаторної функцій рольових ігор на уроках соціально-побутового орієнтування. - Характеристика компонентів рольової гри на уроках соціально-побутового орієнтування: ролі; початкова ситуація; рольові дії. - Значні можливості рольової гри у виконання практичних, освітніх і виховних завдань навчання. 2. Підготувати презентацію «Організація та проведення сюжетно-рольової гри на уроках соціально-побутового орієнтування».	6	12
	Разом	80	130

**7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ
НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА
(у разі потреби)**

Обладнання: мультимедійне обладнання.

Програмне забезпечення:

- робоча програма навчальної дисципліни,
- НМК навчальної дисципліни,
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- презентації теоретичного матеріалу в PowerPoint;
- роздаткові матеріали для самостійної роботи студента під час практичних занять.

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ НАВЧАННЯ

Використовуються різноманітні **методи навчання**, а саме: вербальні (словесні), які включають в себе як подання матеріалу викладачем (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), так і роботу здобувачів з літературою (підручником, довідковою, науково-популярною, періодичною науковою і навчальною літературою) та глобальною мережею Інтернет; наочні та практичні методи, виконання тестових завдань та ін.

Методи викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від цілей і завдань, виду занять, змісту теми, можливостей (інтелектуальних, психологічних, морально-етичних тощо) здобувачів ВО, наявних умов і часу, відведеному для вивчення теми.

У ході лекцій використовуються наступні методи: пояснювально-ілюстративний метод (робота з роздатковим матеріалом, підручником, демонстрація та ін.). Під час викладання навчального матеріалу лекцій використовується мультимедійна презентація (за потреби).

Основними організаційними **формами** дисципліни «Спеціальна методика навчання соціально-побутового орієнтування» є: навчальні заняття (лекції, практичні заняття, консультації); самостійна робота здобувачів.

Для засвоєння знань і формування вмінь можуть бути використані такі форми індивідуальних завдань: підготовка аналітичної доповіді, реферату.

Самостійна робота є частиною навчального процесу і передбачає опрацювання здобувачами ВО першого бакалаврського рівня визначеного навчального матеріалу, який передбачений навчальною програмою та освітнім стандартом.

Використовуються сучасні інтерактивні форми навчання відповідно до теми заняття: робота в групах, обговорення ситуацій тощо.

В період дистанційного навчання через вимушені обставини переважно використовуються електронні засоби навчання Google Workspace (Classroom, Gmail, Контакти, Календар, Meet) та MOODLE (e-learn.uzhnu.edu.ua).

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Бондар В.І. Підготовка учнів допоміжної школи до самостійної трудової діяльності. — Київ: Рад. школа, 1988. - 128 с.

2. Гаврилов О.В. Особливі діти в закладі і соціальному середовищі : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. 308 с.
3. Галецька, Ю. В. Формування соціально-побутових навичок у дітей з помірною та важкою розумовою відсталістю : автореферат... канд. пед. наук, спец.: 13.00.03 – корекційна педагогіка / Галецька Ю. В. – К. : Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, 2015. – 18 с.
4. Гіренко Н. А. Соціально-побутове орієнтування в допоміжній школі. Методичні рекомендації для студентів дефектологічних факультетів. - Слов'янськ, 2011. - 130 с.
5. Гіренко Н. А. Світ навколо тебе: 5 клас: навч. посіб. Із Соціально-побутового орієнтування для спец. загальноосвіт. навч. закл. Для розумово відсталих дітей / Н. А. Гіренко, С. М. Кізіченкова. – К.: Либідь, 2015р. –80 с.
6. Дробот Л. Виховання санітарно-гігієнічної культури в учнів допоміжних шкіл-інтернатів. // Дефектологія. - 2004. - №3. - С. 30-32
7. Дробот Л. Змістове та методичне забезпечення формування санітарно-гігієнічної культури на уроках соціально-побутового орієнтування у спеціальній школі для розумово відсталих дітей // Дефектологія. - 2005. - №3. - С. 39-42
8. Дробот Л.С., 21ПЕН Н.І. Соціально-побутове орієнтування для вчителів та учнів допоміжної школи. Посібник для вчителів. - К.: ІСДО, 1995.-152 с.
9. Дробот Л. Стандартизація освітньої галузі „Соціально-побутове орієнтування в допоміжній школі” // Дефектологія. - 2003. - №1. - С. 2-3
10. Дробот Л.С., Мерсіянова Г.М. Соціально-побутове орієнтування учнів допоміжної школи / Л.С. Дробот, Г.М. Мерсіянова. – К.: Освіта, 2012.
11. Дробот Л.С., Видрич Н.І. Соціально-побутове орієнтування для вчителів та учнів допоміжної школи / Л.С. Дробот, Н.І. Видрич. – К.: ІСДО, 1995.
12. Конопляста С.Ю. Виховання готовності до господарчо-побутової праці учнів допоміжної школи: Автореф.дис.канд.пед. наук., 1991.-17 с.
13. Малічен О. Організація та методика дослідження самообслуговочої діяльності учнів допоміжної школи / О. Малічен // Дефектологія, 2000 № 1.
14. Матвеева М.П., Миронова С.П. Корекційна робота в системі освіти дітей з вадами розумового розвитку : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний університет, 2005. 164 с.
15. Мерсіянова Г.Н. Виконання практичних завдань учнями допоміжної школи. - Київ: Рад. школа, 1985 р.
16. Методичні вказівки до занять з СПО в допоміжній школі А/ Укл. Мерсіянова Г.М. - К : РУМК МНО, 1989. - 76 с.
17. Мищенко О. Удосконалення процесу навчання розумово-відсталих школярів соціально-побутового орієнтування / О. Мищенко //Дефектологія, 2000 №1.
18. Павлова Н.П. Моделювання реальних ситуацій на заняттях з соціально-побутового орієнтування. //Дефектологія. - 1987 -№ 2,- С. 26-28.
19. Павлова Н.П. Організація і методика проведення занять з соціально-побутового орієнтування. // Дефектологія, 1985, № 4. — С. 40-45.

20. Савіцька Г. І. Формування морально-етичних норм в учнів допоміжної школи у процесі соціально-побутового орієнтування: Автореф.канд. дис. канд. пед наук . - К., 2007.- 14 л.

21. Соціально-побутове орієнтування учнів допоміжної школи. Дробот Л.С., Мерсіянова Г.М. Посібник для вчителя. - К.: Освіта, 1992. - 160 с.

22. Соціально-побутове орієнтування. //Укл. Гіренко Н.А., Мерсіянова Г.М.. Програма для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх закладів для розумово відсталих дітей. — К.: МОН, - 2009.

23. Соціально-побутове орієнтування: програми для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей / Укл. Н.А. Гіренко, Г. М. Мерсіянова. – К., 2009. – 39 с.

24. Старцева В. Психологічно-педагогічні особливості соціально-побутового орієнтування дітей-сиріт із ЗПР/ В. 11. Старцева // Дефектологія, 2009.- № 2.

Допоміжна література:

1. Вержиховська О.М., Бонецька О.М., Козак А.В. Теорія і спеціальна методика виховання дітей з особливостями інтелектуального розвитку : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Друкарня Рута, 2013. 372 с.

2. Висоцька А.М. Основні завдання, форми і методи громадського виховання учнів спеціальних шкіл-інтернатів. // Дефектологія. - 2005.-№3. -С. 29-33.

3. Висоцька А.М. Рівні сформованості громадської вихованості учнів молодших класів допоміжної школи. //Дефектологія. - 2005.-№1,- С. 26-29

4. Горбенко С.Л. Основні напрями та зміст становлення рольової поведінки у розумово відсталих школярів // 36.наукових праць. - К-П: НУ ім.Огієнка, 2009. — С. 164-167.

5. Миронова С.П. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка : підручник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. 312 с.

6. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. Київ: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2007. Частина I. 238 с.

7. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка : підручник. Київ : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2009. Частина II: Навчання і виховання дітей. 224 с.

8. Синьов В.М., Матвєєва М.П., Хохліна О.П. Психологія розумово відсталої дитини : підручник. – Київ : Знання, 2008. 359 с.

9. Синьов В.М. Розумова відсталість як педагогічна проблема : навчальний посібник. Київ : Діа, 2007. 118 с.

10. Спеціальна педагогіка : понятійно-термінологічний словник / за ред. академіка В.І. Бондаря. Луганськ : Альма-матер, 2003. 436 с.

11. Тарасова В.В. Навчання та виховання дітей із порушенням інтелекту : навчально-методичний посібник. Харків, 2017. 125 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

1. Про затвердження Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2019 р. № 221. URL: <https://sje.gov.ua/law/postanova-kabinetu-ministriv-ukrain-44/>

2. Про затвердження Положення про спеціальні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах : Наказ Міністерства освіти і науки України від 09.12.2010 р. № 1224. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1412-10>

3. Про затвердження типової освітньої програми для 5-10 (11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами : Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.01.2021 р. № 121. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-10-11-klasiv-specialnih-zakladiv-serednoyi-osviti-dlya-osib-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami>

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Питання для контролю теоретичної успішності (екзамену)

1. Зміст навчання соціально-побутового орієнтування дітей з порушеннями психофізичного розвитку (у т.ч. з інтелектуальними порушеннями).
2. Предмет та методологічні основи курсу «Спеціальна методика навчання соціально-побутового орієнтування».
3. Корекційне значення формування в учнів з інтелектуальними порушеннями життєво необхідних практичних навичок.
4. Завдання навчання соціально-побутового орієнтування дітей з порушеннями психофізичного розвитку (у т.ч. з інтелектуальними порушеннями).
5. Формування навичок соціальної компетентності учнів з інтелектуальними порушеннями.
6. Взаємозв'язок роботи вчителя і вихователя на уроках соціально-побутового орієнтування.
7. Використання міжпредметних зв'язків (рідна мова, читання, математика, трудове навчання) на уроках соціально-побутового орієнтування.
8. Особливості засвоєння учнями з інтелектуальними порушеннями навичок господарчо-побутової діяльності.
9. Готовність до праці учнів з інтелектуальними порушеннями.
10. Характеристика значних труднощів, які виникають на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
11. Характеристика та причини несформованості практичних навичок у дітей з інтелектуальними порушеннями.
12. Особливості відношення старшокласників з інтелектуальними порушеннями до господарсько-побутової праці.
13. Методичне забезпечення кабінету соціально-побутового орієнтування.
14. Відповідні визначені вимоги обладнання, умови організації та упорядкування кабінету соціально-побутового орієнтування.
15. Методичне забезпечення та вимоги облаштування зон кабінету «Класна кімната».
16. Методичне забезпечення та вимоги облаштування зон кабінету «Житлова кімната».
17. Методичне забезпечення та вимоги облаштування зон кабінету «Кухня».
18. Методичне забезпечення та вимоги облаштування зон кабінету «Санітарний блок».
19. Методичне забезпечення та вимоги облаштування зон кабінету «Спальня».
20. Методичне забезпечення та вимоги «Дитяча кімната».
21. Характеристика та особливості викладання розділу «Культура харчування та технологія приготування кулінарних страв».
22. Характеристика та особливості викладання розділу «Догляд за житлом».
23. Характеристика та особливості викладання розділу «Культура поведінки».
24. Характеристика та особливості викладання розділу «Засоби зв'язку».
25. Характеристика та особливості викладання розділу «Транспорт».
26. Характеристика та особливості викладання розділу «Торгівля».
27. Дотримання санітарно-гігієнічних вимог та правил техніки безпеки на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
28. Методи навчання соціально-побутового орієнтування.

29. Класифікація методів навчання на уроках соціально-побутового орієнтування.
30. Словесні методи навчання.
31. Методи викладення усного матеріалу учням з інтелектуальними порушеннями на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
32. Розповідь та вимоги до неї на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
33. Бесіда на уроках соціально-побутового орієнтування.
34. Особливості методу пояснення (інструктажу) на уроках соціально-побутового орієнтування.
35. Організація роботи з друкованим текстом на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
36. Інструкції з користування побутовою технікою на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
37. Техніка безпеки роботи з електроприладами на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
38. Інструкції з користування лікарськими препаратами на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
39. Наочні методи навчання соціально-побутового орієнтування.
40. Мета використання наочних методів на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
41. Класифікація наочних методів та засобів навчання, що застосовуються на уроках соціально-побутового орієнтування.
42. Два види наочних методів за джерелом інформації та засобами її одержання.
43. Види наочних методів: демонстрація, спостереження, досліди.
44. Використання допоміжної наочності на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
45. Вимоги до демонстрації об'єктів на уроках соціально-побутового орієнтування.
46. Правила проведення, етапи докладного аналізу об'єкта та послідовність формування вміння проводити аналіз об'єкта на уроці соціально-побутового орієнтування.
47. Технологічна карта, правила її складання, можливості використання та застосування, основні етапи виконання на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
48. Метод демонстрації (показу) на уроках соціально-побутового орієнтування.
49. Спостереження та досліди (експеримент) на уроках соціально-побутового орієнтування.
50. Практичні методи навчання соціально-побутового орієнтування.
51. Корекційно-розвивальне значення формування практичних навичок господарчо-побутової діяльності в учнів з інтелектуальними порушеннями.
52. Особливості психофізичного розвитку дітей, що зумовлюють порушення в процесі трудової діяльності.
53. Характеристика корекційно-розвивального значення процесу трудової практичної діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями.
54. Результати виконання трудового завдання на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
55. Організація та методика проведення практичних робіт на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.

56. Вправи на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
57. Практична діяльність на уроках соціально-побутового орієнтування.
58. Планування та етапи майбутньої роботи на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
59. Характеристика та організація здійснення самоконтролю (попередній, поточний, підсумковий, заключний) на уроках соціально-побутового орієнтування.
60. Колективні (бригадні) та індивідуальні форми організації практичної роботи на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
61. Виконання санітарно-гігієнічних норм та правил техніки безпеки в процесі виконання практичних робіт на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
62. Організаційні форми навчання соціально-побутового орієнтування.
63. Урок - основна форма навчально-виховної роботи з формування навичок господарчо-побутової праці в учнів, які потребують корекції розумового розвитку.
64. Тематичне планування під час вивчення курсу соціально-побутового орієнтування.
65. Мета уроків соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
66. Навчальні завдання на уроках соціально-побутового орієнтування.
67. Корекційно-розвивальні завдання на уроках соціально-побутового орієнтування.
68. Виховні завдання на уроках соціально-побутового орієнтування.
69. Види занять курсу соціально-побутового орієнтування.
70. Схема занять виконання різноманітних практичних робіт соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
71. Схема організації та проведення сюжетно-рольової гри або виконання вправ на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
72. Структура занять/уроків-екскурсій із соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.
73. Характеристика структури уроку соціально-побутового орієнтування.
74. Особливості підготовчого етапу уроку соціально-побутового орієнтування.
75. Характеристика та план основного етапу уроку соціально-побутового орієнтування.
76. Особливості заключного етапу уроку соціально-побутового орієнтування.
77. Домашнє завдання з уроку соціально-побутового орієнтування та його мета.
78. Особливості організації та проведення екскурсії на уроках соціально-побутового орієнтування.
79. Характеристика й особливості навчальної екскурсії соціально-побутового орієнтування.
80. Особливості та характеристика комплексної екскурсії соціально-побутового орієнтування.
81. Характеристика й особливості тематичної екскурсії соціально-побутового орієнтування.
82. Структура екскурсії з соціально-побутового орієнтування: вступна екскурсія; поточна екскурсія; підсумкова екскурсія.
83. Формування у дітей з інтелектуальними порушеннями навичок ділового спілкування.
84. Характеристика трьох етапів навчання дітей з інтелектуальними порушеннями вступати в діалог з оточенням.

85. Моделювання реальної ситуації на уроках соціально-побутового орієнтування.
86. Значення рольової гри в навчальному процесі дітей з інтелектуальними порушеннями на уроках соціально-побутового орієнтування.
87. Мета рольових ігор в навчальному процесі дітей з інтелектуальними порушеннями на уроках соціально-побутового орієнтування.
88. Основні функції рольових ігор в навчальному процесі дітей з інтелектуальними порушеннями на уроках соціально-побутового орієнтування.
89. Особливості та характеристика мотиваційно-спонукальної, навчальної, виховної, орієнтувальної та компенсаторної функцій рольових ігор на уроках соціально-побутового орієнтування.
90. Характеристика компонентів рольової гри на уроках соціально-побутового орієнтування: ролі; початкова ситуація; рольові дії.
91. Значні можливості рольової гри у виконання практичних, освітніх і виховних завдань навчання.
92. Організація та проведення сюжетно-рольової гри на уроках соціально-побутового орієнтування.
93. Три ступені складності моделі реальних ситуацій. Алгоритм навчання дітей з інтелектуальними порушеннями уміню брати участь в моделюванні реальної ситуації.
94. Значення, особливості та правила підготовки та використання реквізиту на уроках соціально-побутового орієнтування у дітей з інтелектуальними порушеннями.